

Rapport 2010:19

Arkeologisk förundersökning

Schaktning för VA- och dagvatten i Gräsgatan, Vadstena

RAÄ 5
Gräsgatan
Vadstena stad och kommun
Östergötlands län

Mats Magnusson

Schaktning för VA- och dagvatten i Gräsgatan, Vadstena

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Syfte	6
Metod och dokumentation	7
Resultat	7
Fyndmaterialet	10
Referenser	11
Tekniska uppgifter	12
Bilaga 1. Ritningar	14
Bilaga 2. Fyndlista	20

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

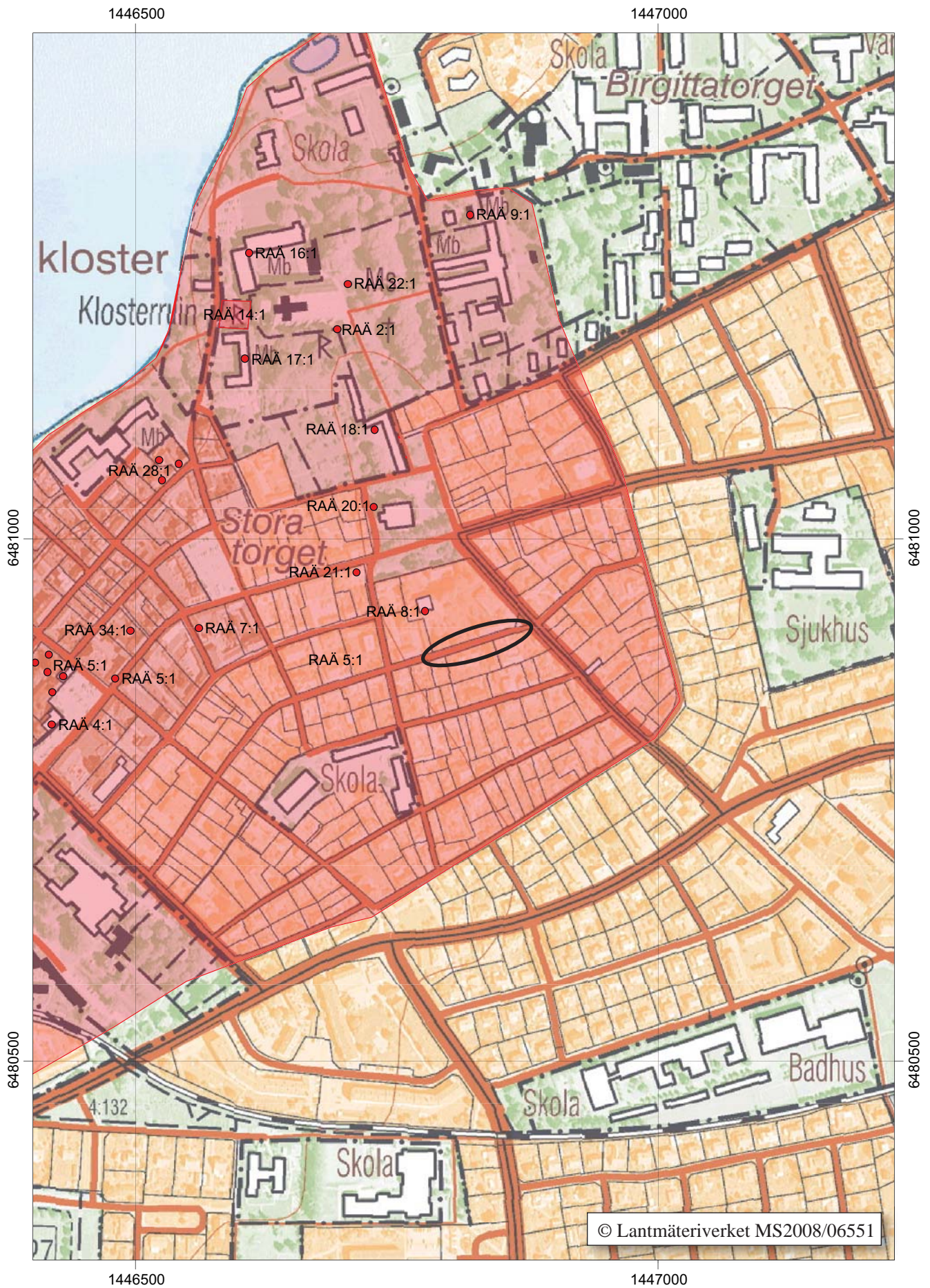
Östergötlands länsmuseum utförde under perioden 10 juni - 2 juli 2009 en arkeologisk förundersökning, i form av schaktningsövervakning, i samband med byte av VA- och dagvattenledningar på Gräsgatan i Vadstena stad och kommun. Arbetet utfördes på uppdrag av Vadstena kommun. Utmed det 93 m långa schaktet påträffades minst tre äldre gatunivåer, en naturlig svacka som senare fyllts ut med sten, en yngre syllstensrad längs en tomtgräns och två gropar med kol och slagg.

I de övre gatunivåerna påträffades djurben, järnföremål samt ett flertal skärivor av yngre rödgods och fajans medan de undre nivåerna mestadels innehöll av djurben. Detta ger en ungefärlig datering av de övre gatunivåerna till 1600-1800-tal medan de underliggande lagren inte närmare har kunnat dateras. I den naturliga sänkan påträffades resterna efter en trolig härd från yngre stenåldern. De två groparna dateras till 1400-talet och kopplas till någon form av metallhantering.

Mats Magnusson
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan, blad 084 69, med undersökningsområdet markerat. Skala 1:5 000.

Inledning

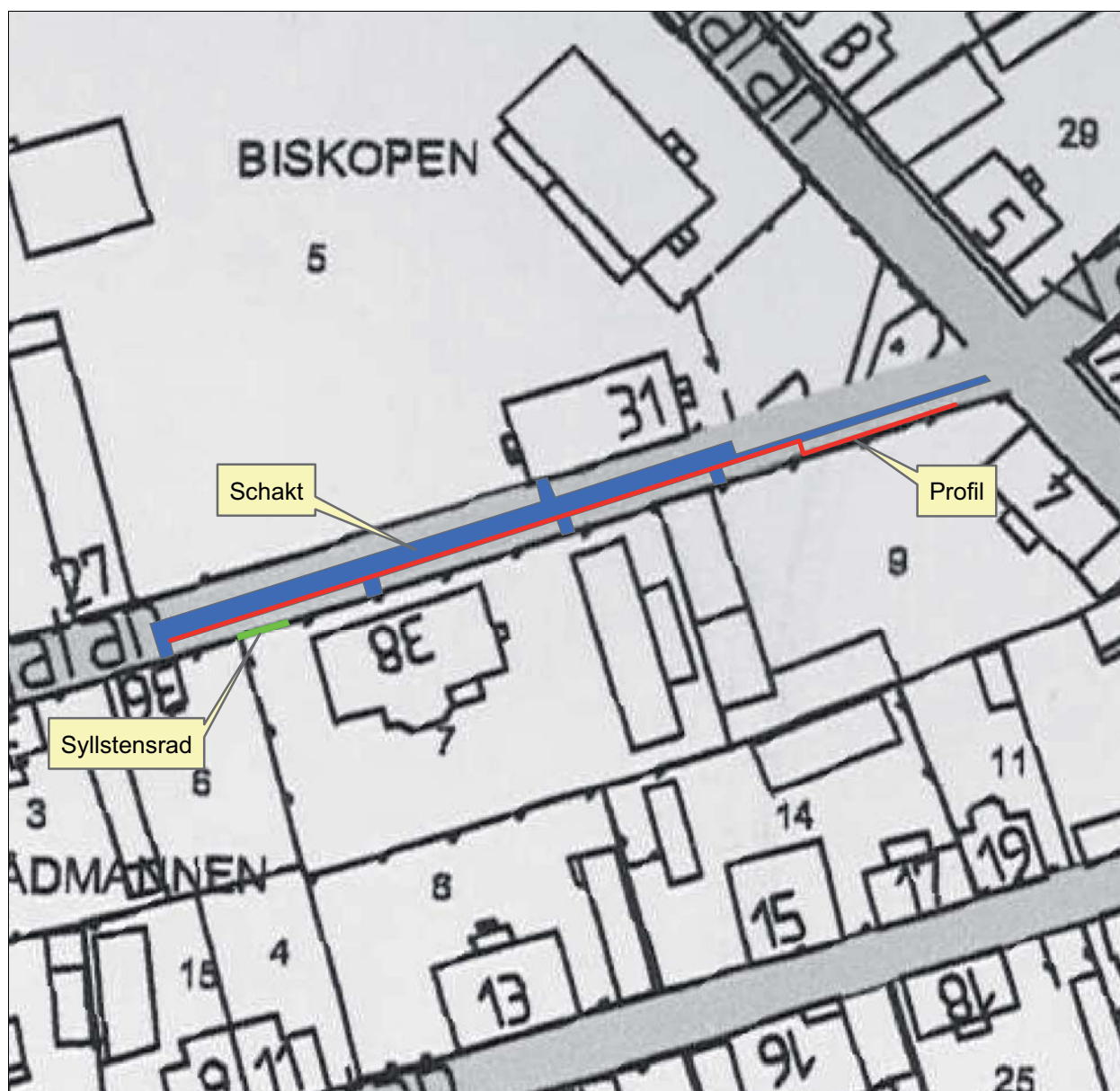
Under perioden 10 juni - 2 juli 2009 utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning. Schaktningsövervakningen föranleddes av byte av VA- och dagvattnenledningar på en sträcka längs Gräsgatan, Vadstena stad och kommun, Östergötlands län. Då arkeolog kom till platsen hade ca 40 m av gatan redan schaktats och återfyllts utan antikvarisk övervakning. Totalt undersöktes ca 93 löpmeter schakt.

Den arkeologiska förundersökningen utfördes efter beslut från Länsstyrelsen Östergötland. Uppdragsgivare var Vadstena kommun som också svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för den arkeologiska förundersökningen och utformningen av rapporten var undertecknad.

Områdesbeskrivning

Inom Vadstena stadsområde är spår efter förhistoriska lämningar sparsamma. Lösfynd från stenåldern har påträffats inom området, men i sådan omfattning att de hittills tolkats som tappade eller ditförda föremål. Öster om staden har brandgravar från äldre järnålder undersökts och söder och sydöst om staden finns ett gravfält samt ett par gravar från yngre järnåldern (Karlsson 2008). På klosterkyrkogården finns en runsten, vars ursprungliga placering är osäker. Den s k "Vadstenabrakteaten", en guldbrakteat från folkvandringsringtid, har även den en osäker proveniens.

Orten Vadstena omtalas i de skriftliga källorna första gången år 1268. Där fanns då ett betydande kungligt gårdskomplex med en palatsbyggnad. Gården donerades av kung Magnus och drottning Blanka

Figur 3. Utdrag ur Adresskartan över Vadstena med schakt, profil och syllstensrad markerade.

år 1346 för byggandet av heliga Birgittas klosterstiftelse (Fritz 2000a:59ff). I samband med klosteretableringen började staden växa fram och den fick sina stadsprivilegier år 1400. Palatset och området kring det undersöktes på 1950- och 1960-talen. Vid undersökningarna påträffades lämningar som tyder på att det funnits äldre träbebyggelse på platsen. Bland fynden fanns ett engelskt mynt daterat till 978-1016 e Kr (Stibéus 2000:45ff).

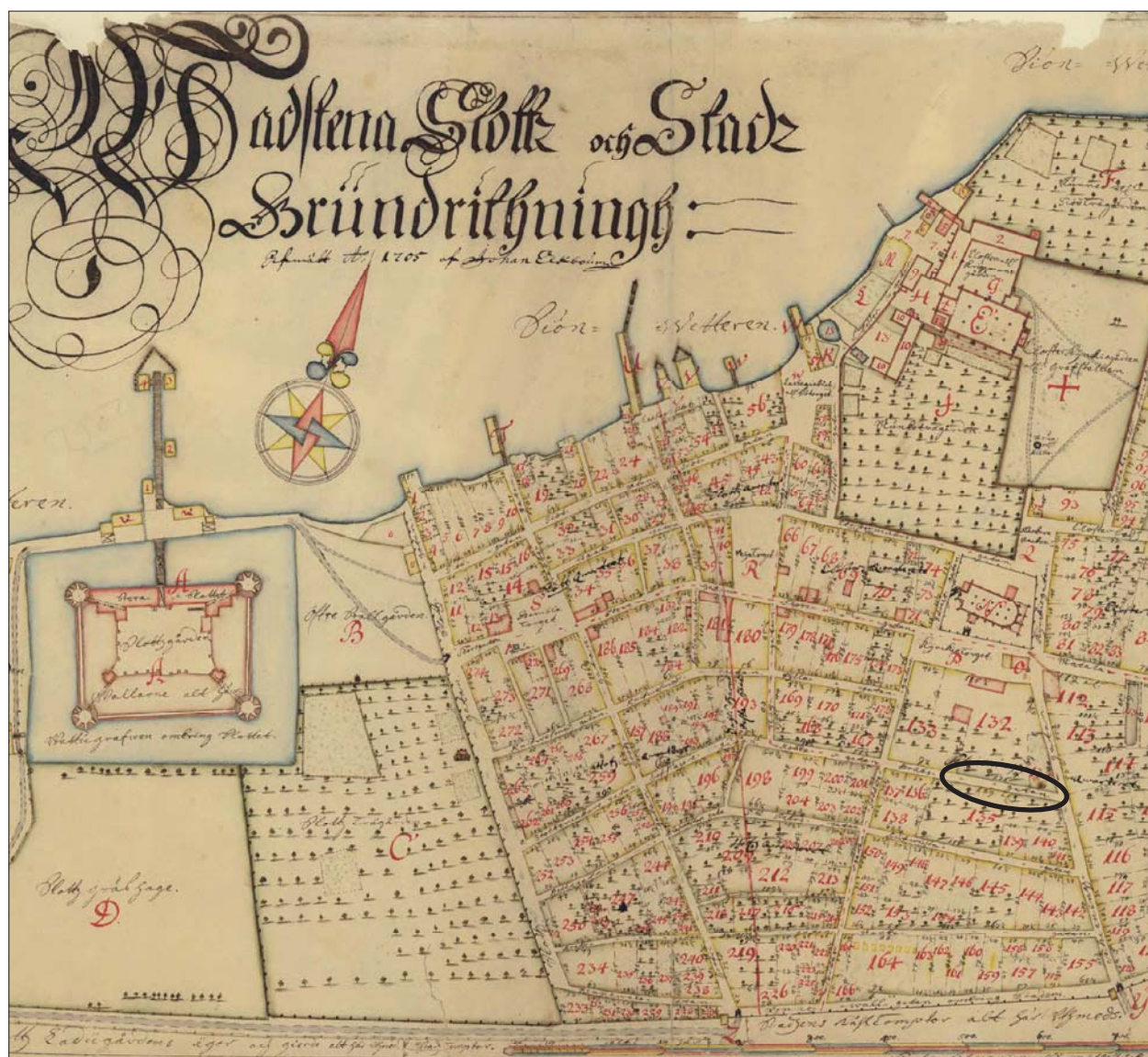
Ett hundratal meter söder om kungsgården låg sockenkyrkan S:t Per. Kring år 1830 revs den senmedeltida gotiska kyrkan men dess torn fick stå kvar. Idag ingår det i byggnaden Rödtornet (Hasselmo 1982). Rester efter en äldre romansk stenkyrka har påträffats vid flera arkeologiska undersökningar. År 2006 framkom en runristad gravhäll (tidigkristet gravmonument) vilket kan tyda på att det funnits en

kyrka på platsen redan på 1000-talet, sannolikt en föregångare till den romanska stenkyrkan (Lundberg i manus).

Kv Biskopen norr om den aktuella Gräsgatan innehåller den medeltida Biskopsgården och här har flera arkeologiska undersökningar ägt rum. 1981 grävdes fyra arkeologiska provschakt på två tomter inom kv Biskopen. I provschakten framkom kulturlager, brandlager, slagg och spår efter grundmurar och träkonstruktioner (Tesch 1981).

Vid en arkeologisk undersökning 1985, inför husbyggnation, påträffades syllstenar, rester efter kullerstensbeläggningar och grundmurar i kv Biskopen 1. Lämningarna tolkades som en gårdsanläggning och daterades till 1600-talet (Tagesson 1985).

Vid stensättningsarbete runt Biskopsgården utfördes en antikvarisk kontroll 1986. Vid sidan om yngre

Figur 4. Stadsplan över Vadstena från 1705, med undersökningsområdet markerat. LMS akt D 121:1-4.

stenläggningar framkom syllstenar som tolkas tillhöra en byggnad äldre än 1700-talet (Tagesson 1986). 1989 påträffades en syllstensrad vid en arkeologisk förundersökning söder om Biskopsgården. Syllstensraden skulle möjligen kunna tillhöra en äldre byggnad som anslutit till Biskopsgården (Hedvall 1989).

Inför bytet av VA-ledningar i kv Biskopen 6, 1997, genomfördes en arkeologisk förundersökning och här påträffades kulturlager och stenläggningar (Ohlsén 2002). Vidare har ett par arkeologiska undersökningar i kvarteret utförts utan att annat än fyllnadsmassor framkommit (Ternström 1999, Björkhager 2003).

År 1984 gjordes en mindre provundersökning inom kv Rådmannen 4 som ligger söder om Gräsgatan. Vid undersökningen framkom ett drygt metertjockt diffust stratifierat kulturlager och på 0,6 m djup fanns bebyggelse lämningar från 1600/1700-talet (Claréus 1984). I samband med schaktning för en VA-ledning inom kv Rådmannen 8 har omrörda kulturlager påträffats (Tagesson 1987).

Inom kv Rådmannen 12 utfördes en arkeologisk undersökning år 2001. Direkt under golvet i det befintliga bostadshuset påträffades äldre byggnadslämningar, bland annat i form av syllstensrader. Även på innergården påträffades lämningar såsom stenläggningar och stenrader på 0,2 m djup under befintlig markyta. Fyndmaterialet och stratigrafien pekar på att samtliga påträffade anläggningar härrör från perioden 1550-1750. På innergården konstaterades även stratifierade kulturlager ner till ett djup av en meter (Hedvall 2006).

År 2008 utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk förundersökning inom kvarteret Rådmannen 7. Arbetet genomfördes med anledning av anläggandet av två parkeringsplatser. Det översta jordlagret bestod av grästorv och trädgårdsmylla och var ca 0,05-0,10 m tjockt. Under detta lager fanns ett 0,45 m gråsvart återdeponerat kulturlager som innehöll rikligt med djurben, träkol, tegelkross, enstaka fragment planglas, fajans samt flera skärvor yngre rödgods. Den sistnämnda keramikerna kan dateras till intervallet 1500-1650. Inom den undersökta ytan framkom även en stenläggning på 0,5 m djup (Lundberg 2008).

När man 1994 drog optokabel längs Gräsgatan och Skänningegatan påträffades något som tolkades vara partier av diken runt kv Biskopen. Dessa diken skulle ha bildat en vallgrav/grop runt Biskopstomten och eventuellt även ha varit sammanbundna med stadens äldsta vallgrav/grop (Lindeblad 1994).

Syfte

Syftet med förundersökningen, som genomfördes i form av en schaktningsövervakning, var att tillse att fast fornlämning berördes i så liten omfattning som möjligt. Fornlämningar som framkom skulle dokumenteras avseende karaktär och omfattning samt om möjligt dateras. Målet var att resultatet skulle kunna kopplas till tidigare undersökningar och därigenom ge en utökad och fördjupad kunskap om det aktuella området.

Till undersökningen knöts följande frågeställningar:

- Kan man finna spår efter den, i Skänningegatan och Gräsgatan, tidigare påträffade vallgraven?
- Finns det några lämningar som föregår gatorna och i så fall vad består de i?

Resultatet från förundersökningen skulle även kunna ligga till grund för länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet samt utgöra ett underlag för uppdragsgivarens planeringsarbete.

Figur 5. Schaktet i Gräsgatan, mot söder. Foto Mats Magnusson, ÖLM.

Metod och dokumentation

Den arkeologiska förundersökningen genomfördes som en schaktningsövervakning i samband med nedläggandet av VA- och dagvattenledningar. Schaktningsarbetet hade påbörjats innan arkeolog informerats och kunde komma till platsen vilket innebar att de första ca 40 löpmetrarna schakt (räknat från Strågatan) redan hade återfyllts. Totalt undersöktes ca 96 löpmeter/200 m² schakt. Schaktet grävdes med maskin och påträffade anläggningar grävdes med hacka och skrapa. Den södra schaktväggen dokumenterades i form av en profilritning, foton togs med digitalkamera och höjder mättes in med RTK. Tre kolprover skickades till Ångströmlaboratoriet i Uppsala för analys.

Ett antal föremål tillvaratogs. Dessa förvaras, i avvaktan på slutgiltig fyndfördelning, i läns museets klimatanpassade magasin under accessionsnummer ÖLM C 4481. Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands läns museum.

Resultat

Sedan tidigare hade all gatubeläggning tagits bort längs hela gatusträckningen vilket medför att mått räknade från dagens gatunivå blir ungefärliga. Schaktningen började övervakas utanför Gräsgatan 36. Vid plangrävning kunde en hårt packad yta bestående av sten och jord identifieras ca 0,35-0,40 m under dagens gatunivå. Ytan innehöll mycket djurben och tolkas som en äldre gatunivå vilken inte kunde urskiljas i den profil som dokumenterades längs schaktets södra vägg. Denna äldre gatunivå var som tydligast mellan adresserna Gräsgatan 36 och 38A men kunde även skönjas till och från längs resten av gatan. I området mellan Gräsgatan 36 och 38A överlagrades gatunivån av ett tunt brandlager (syns inte i profilen) och detta kan vara anledningen till att den också var bättre bevarad där.

I höjd med infarten till tomten Gräsgatan 36 kan man i schaktprofilen se en tydlig sänka i den ursprungliga marktopografien. Denna sänka fortsätter i ca 13 m och uppvisar tecken på att under sin tidigaste

Figur 6. Schaktets sydöstra profil med sothorisonten, daterad till senneolitikum, till höger mitt i bild och stenansamlingen till vänster i bild. Fotograferad mot söder, Mats Magnusson, ÖLM.

period ha varit åtminstone periodvis vattenfylld då en grå, lerig sand avsatts utmed botten. Denna leriga sand överlagras av ett lager med gulbeige sand som troligen avsatts i form av flygsand, vilket är vanligt i området. I toppen på detta sandlager påträffades ett mindre område med en grå, sotig horisont innehållandes kol. Det skulle kunna vara resterna av en härd och en ¹⁴C-datering (Ua-39254) ger åldern 1950-1750 f Kr, d v s övergången senneolitikum-äldre bronsålder.

Den gulbeiga sanden och sothorisonten överlagras av ett tjockt, brungrått kulturlager utan någon synbar stratigrafi. Strax öster om den eventuella härden finns en ansamling stenar i varierande storlek vilka tycks ha blivit placerade där som ett utfyllnadslager i den djupaste delen av sänkan. Denna utfyllnad är senare tillkommen än den eventuella härden då stenarna ligger i det brungråa kulturlagret.

Vid den arkeologiska undersökningen 1994 framkom något som tolkades som ett dike utmed samma sträcka som den nu framkomna sänkan. Schaktet som grävdes 1994 var endast ca 1,0 m djupt från den tidens gatunivå vilket motsvarar ungefär 0,6-0,7 m djup i jämförelse med de profilritningar som upprättades vid den nu aktuella undersökningen (då sättsandslager var bortschaktade ner till kulturlagernivå). Mellan profilritningen som då upprättades längs den sydöstra schaktväggen och den som nu upprättats är det ca 3,0-3,5 m, men trots detta skiljer lagerföljderna sig åt på ett ganska markant sätt.

Detta medför att en tolkning av sänkans förhållande till diket blir svår. Men att de båda har med varandra att göra är klart då båda fördjupningarna uppträder

längs samma sträcka i Gräsgatan. Ett alternativ är att den nu påträffade sänkan var ett blöt område och att diket i själva verket då skulle utgöra ena kanten av detta område. De sandlager som påträffades i sänkan skulle därmed endast ha bevarats i blöt områdets djupaste del och uppträder därför inte i 1994 års profil. Ett annat förslag till tolkning är att diket verkligen är grävt men som en förbindelse med det blöt område eller vattendrag som sänkan utgör.

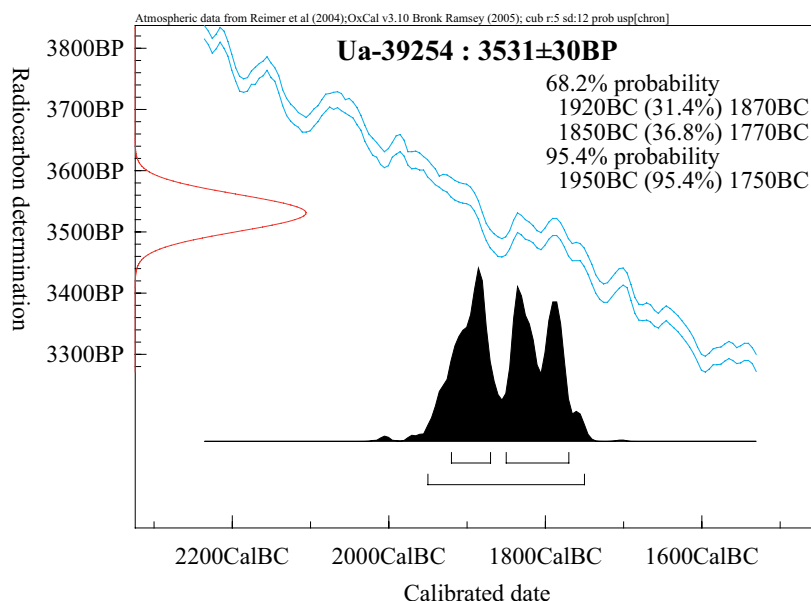
Om man utgår från den senare tolkningen så motsäger inte den 1994 års tolkning om ett dike som eventuellt omgärdar Biskopsgården. Man skulle helt enkelt ha utnyttjat de blöt områden som naturligt fanns i omgivningen och bundit ihop dem med grävda diken.

Utanför infarten till Gräsgatan 38A framkom en syllstensrad, satt i gul sättsand, ca 0,4 m under dagens trottoar (95,90 m ö h). Syllstensraden följer tomtgränsen mot gatan i ca 5 m och slutar vid tomtgränsen mot Gräsgatan 36. Tolkningen är att en föregångare till dagens fastighet varit orienterad ut mot Gräsgatan på samma sätt som man kan se det äldre huset på Gräsgatan 36 vara.

I anslutning till syllstensraden, ca 0,4 m under trottoaren (95,90 m ö h), kunde resten av en kullerstensgata följas i ca 8 m utmed gatans gräns mot tomten Gräsgatan 38A. Spår av denna kullerstensbeläggning framkom även på några andra sporadiska platser (tydligast runt profilens 32:a meter) längs resten av schaktet.

En trolig datering utifrån fynd och läge tyder på att byggnaden, tillhörig syllstensraden, och kullerstensgatan hör hemma i 1800-talet.

Ett dåligt bevarat och komprimerat trälager kunde

Figur 7. Kalibrerad ¹⁴C-datering av kol från sotig horisont i Gräsgatan. Ångströmlaboratoriet.

Figur 8, ovan. De två groparna.

Figur 9, t h. Syllstensraden utanför Gräsgatan 38A, fotograferad mot väster.

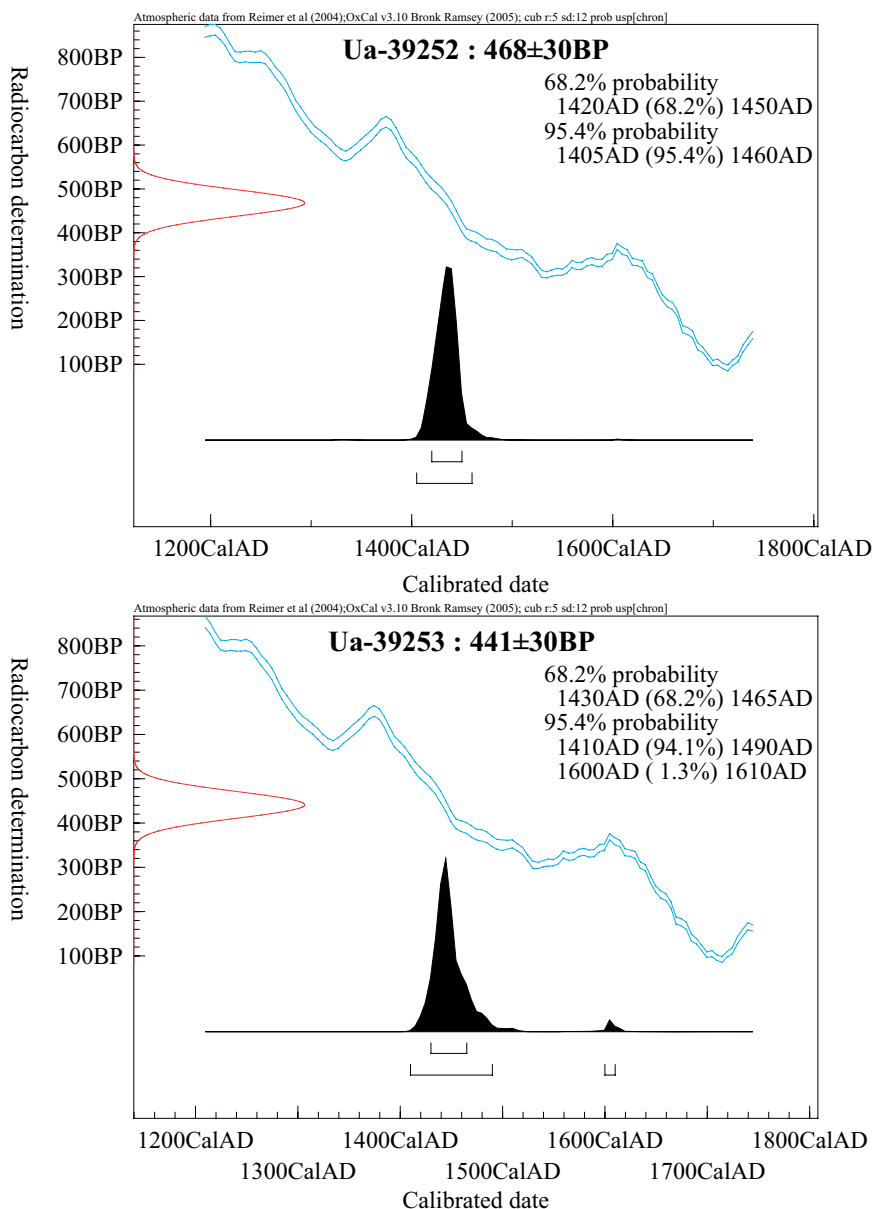
Foto Mats Magnusson, ÖLM.

följas från profilens 30 m och i ca 7,5 m. Detta skulle kunna vara resterna av en kavelbrogata som föregått kullerstensbeläggningen. Under denna eventuella kavelbrogata kan man i profilen följa en nivå med mycket sten i en relativt homogen storlek. Detta får anses representera ännu en gatunivå. Denna gatunivå kan sedan följas mer eller mindre hela vägen upp till Skänningegatan.

30 m från Skänningegatan övergick schaktet till att endast innehålla vatten- och dagvattenledningar vilket medförde att schaktbredden kunde minskas ner till ca 0,8 m. Skänningegatan i korsningen med Gräsgatan är en av Vadstenas högsta punkter och Gräsgatan stiger därmed något mot Skänningegatan. Detta hade lett till att den avbaning som tidigare skett, av gatubeläggningen, gått djupt ner i de underliggande kulturlagren i någon form av utplanande syfte. I stället för att här endast dokumentera de kvarvarande undre resterna av kulturlager i profil så beslutades att även dokumentera den bevarade övre profilen invid gatans gräns mot tomten Gräsgatan 40. Detta medför att från 67:e metern så representerar profilritningen snarare övergången mellan gata till tomtmark än ren gatumark.

Figur10 . Kalibrerade ¹⁴C-dateringar av kol från groparna i Gräsgatan. Ua-39252, liten grop och Ua-39253, stor grop. Ångströmlaboratoriet.

I den avbanade ytan mellan schaktet och profilvägen, mot tomten Gräsgatan 40, påträffades två gropar innehållandes kol, sot och metallslag. Kolprover från groparna ger en datering till 1400-talet (Ua-39252, Ua-39253). Då groparna antagligen ligger utmed en äldre tomtgräns mot Gräsgatan och inte innehöll särskilt mycket slagg blir tolkningen att det rör sig om avfallsgropar tillhörande någon form av metallhantering.

Fyndmaterialet

De fynd som påträffades befann sig i de övre delarna av det kulturlager som kunde följas längs hela gatusträckningen. Totalt är det 43 fyndposter vilket, med tanken på den relativt långa sträckan, är ganska lite men däremot inte ovanligt för Vadstena.

Den keramik som framkom är huvudsakligen yngre rödgoods med undantag för någon bit fajans. Andra fynd är ben, spik, slagg och några oidentifierade järnföremål. Ett av dessa järnföremål skulle dock kunna vara del av en bultlåsnyckel (C4481:3).

Referenser

- Björkhager V. 2003. *Kv Biskopen 6, Vadstena Bokföringsbyrå*. Vadstena stad och kommun, Östergötlands län. Östergötlands länsmuseum, rapport 61:2003. Linköping.
- Claréus C. 1984. *Vadstena, kv Rådmannen 4*. Arkeologi i Sverige. Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museers rapport RAÄ 1986:2.
- Fritz B. 2000. Det medeltida Vadstena. I: Söderström G (red). *600 år i Vadstena. Vadstenas historia från äldsta tid till år 2000*. Västervik.
- Hasselmo M. 1982. *Vadstena. Rapport Medeltidsstaden 36*. Riksantikvarieämbetet & Statens Historiska Museer.
- Hedvall R. 1989. *Kvarteret Biskopen 5, Vadstena*. Riksantikvarieämbetet, Byrån för Arkeologiska Undersökningar, rapport.
- Hedvall R. 2006. *Bebyggelse utmed Skänningegatan*. Riksantikvarieämbetet. Avdelningen för arkeologiska undersökningar UV Öst, rapport 2006:29.
- Karlsson E. 2008. *Gravar på Galgebergsgärdet*. Kv Cisternen 6, Vadstena stad och kommun. Östergötlands länsmuseum, rapport 2008:105. Linköping.
- Lindeblad K. 1994. *Ny Optokabel, Vadstena – Motala*. Västra Stenby, Hagebyhöga m fl socknar. Motala och Vadstena kommuner, Östergötland. Riksantikvarieämbetet, Byrån för Arkeologiska Undersökningar, rapport.
- Lundberg A. (i manus). Resultatsammanställning av arkeologisk utredning/förundersökning. Kv Rådmannen 7, Vadstena stad. Östergötlands länsmuseum.
- Lundberg A. (i manus). Kyrkorna kring Rödornet i Vadstena. Östergötlands länsmuseum, rapport. Linköping.
- Ohlsén M. 2002. *kv Biskopen 6, Storgatan 34*. Vadstena stad och kommun, Östergötlands län. Östergötlands länsmuseum, rapport 49:2002. Linköping.
- Stibeus M. 2000. Vadstena före staden. I: Söderström G (red). *600 år i Vadstena. Vadstenas historia från äldsta tid till år 2000*. Västervik.
- Tagesson G. 1985. *Kv Biskopen 1, Vadstena stad och kommun, Östergötland*. Östergötlands länsmuseum, rapport. Linköping.
- Tagesson G. 1986. *Biskopshuset, kv Biskopen, Vadstena stad och kommun, Östergötland*. Östergötlands länsmuseum, rapport. Linköping.
- Tagesson G. 1987. *Antikvarisk kontroll. Kv Rådmannen 8*. Vadstena. Östergötland. Östergötlands länsmuseum, rapport. Linköping.
- Ternström C. 1999. *Kv Biskopen 5*. Vadstena stad och kommun, Östergötlands län. Östergötlands länsmuseum, rapport 17:1999. Linköping.
- Tesch S. 1981. *Provundersökning. Kv Biskopen*. Vadstena, Östergötland. Riksantikvarieämbetet, rapport.
- Fornminnesregistret för Vadstena stad.
- Lantmäteristyrelsens kartarkiv, LMS, akt D121-1:4. *Stadsplan 1705*.

Tekniska uppgifter

Gata	Gräsgatan
Stad och kommun	Vadstena
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	RAÄ 21
Ekonomiska kartans blad	084 69 (8E 6j Vadstena)
Koordinater	X6480888, Y1446785 – X6480916, Y1446877
Koordinatsystem	RT90 2,5 gon V
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning i form av schaktövervakning
Länsstyrelsens dnr	431-3787-08
Länsstyrelsens handläggare	Annika Helander
Länsstyrelsens beslut	2009-06-02
ÖLM dnr	294/09
ÖLM projektnr	530985
Uppdragsgivare	Vadstena kommun
Kostnadsansvarig	Vadstena kommun
Projektledare	Mats Magnusson
Rapportarbete	Mats Magnusson
Fältarbetstid	2009-06-10 – 2009-07-02
Totalt undersöktes	Ca 96 löpmeter/200 m ²
Fynd	ÖLMC4481
Foto	Digitala
Analys	¹⁴ C: Ua-39252, Ua-39253, Ua-39254
Grafik	Mats Magnusson
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273	Rapport 2010:19 © Östergötlands länsmuseum

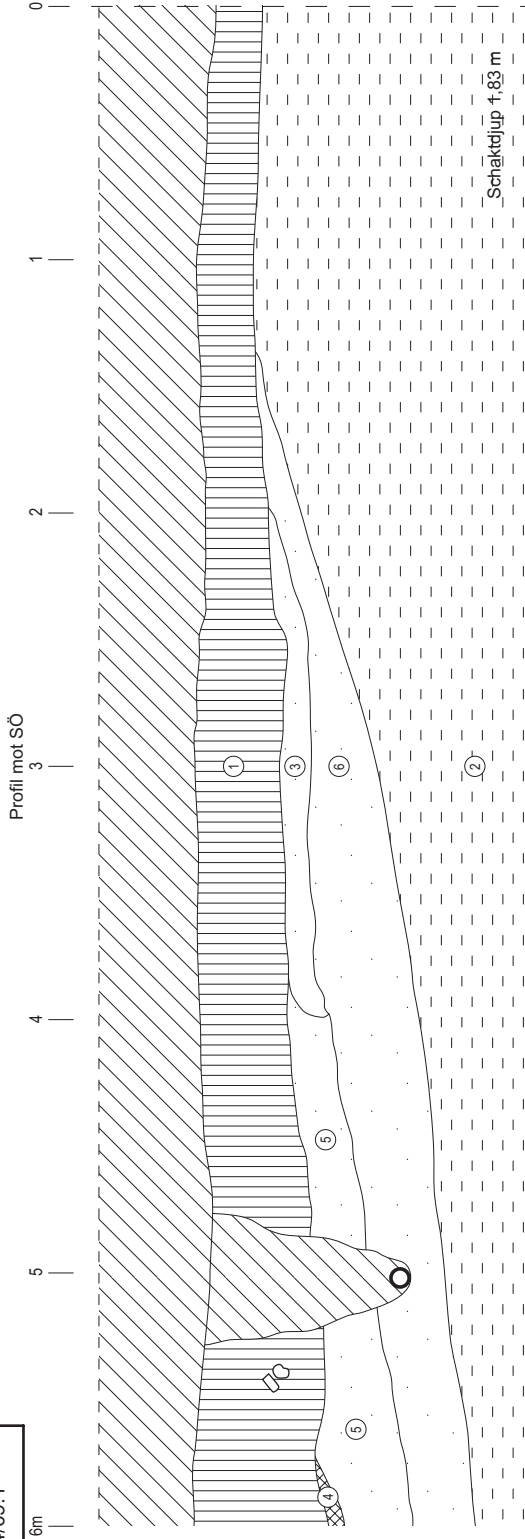

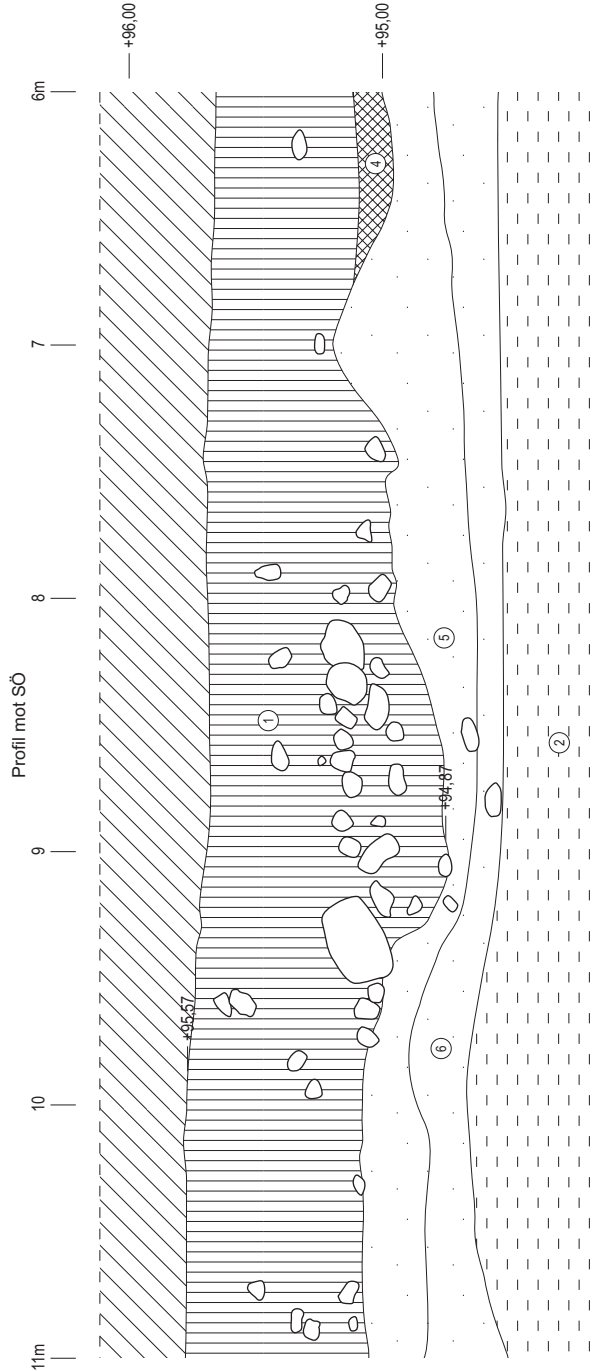
Bilaga 1. Ritningar

Då ritningarna är förminskade är skalan 1:30.

3,50 m till Ö hushörnet
av Gråsgatan 36

Dnr 294/09:1

Gråsgatan 36-40

Vadstena stad och kommun, Ög
RAÅ 21

Profilirning 0-11m

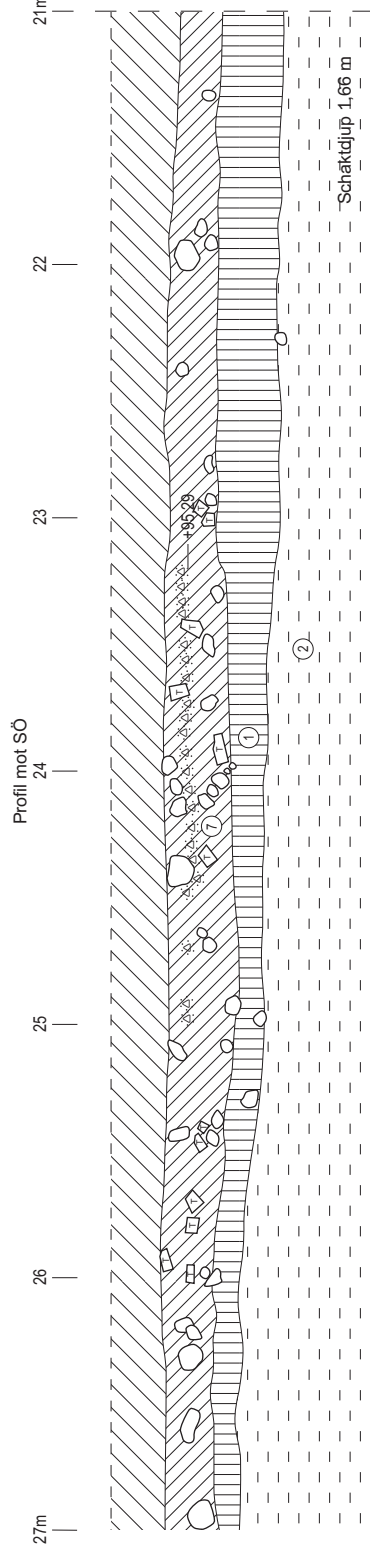
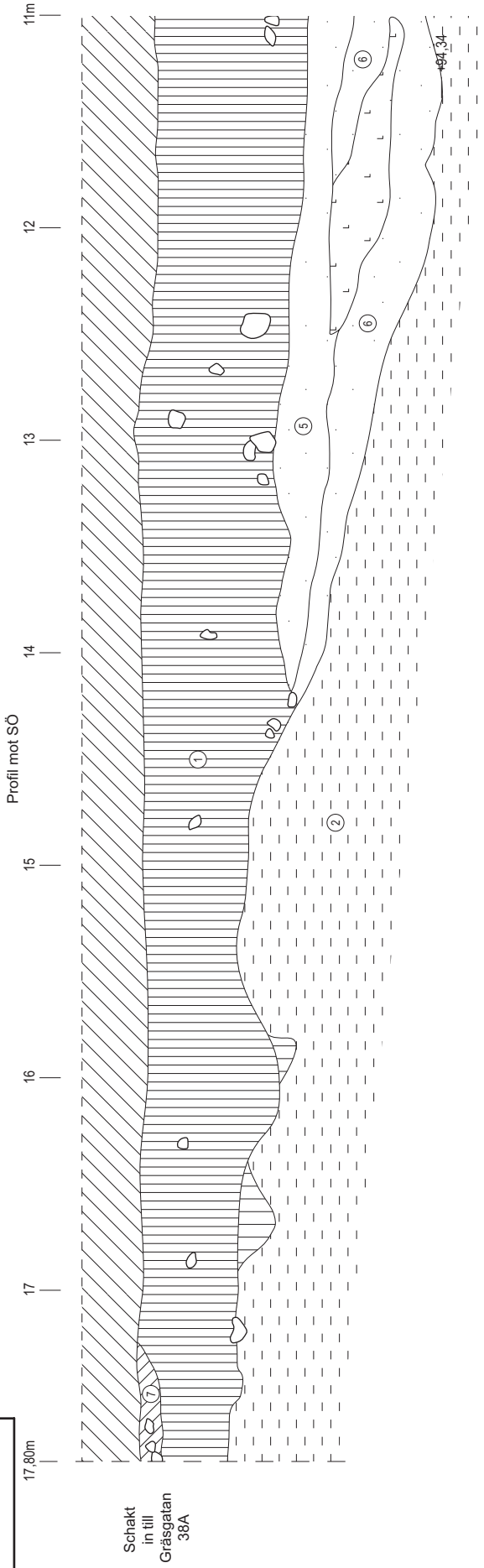
Skala 1:20

Dnr 294/09

2009-06-10 Mats Magnusson

Renritning Lasse Norr

Dnr 294/09:2

Gråsgatan 36-40

Vadstena stad och kommun, Ög

RAÅ 21

Profilirning 11-27 m

Skala 1:20

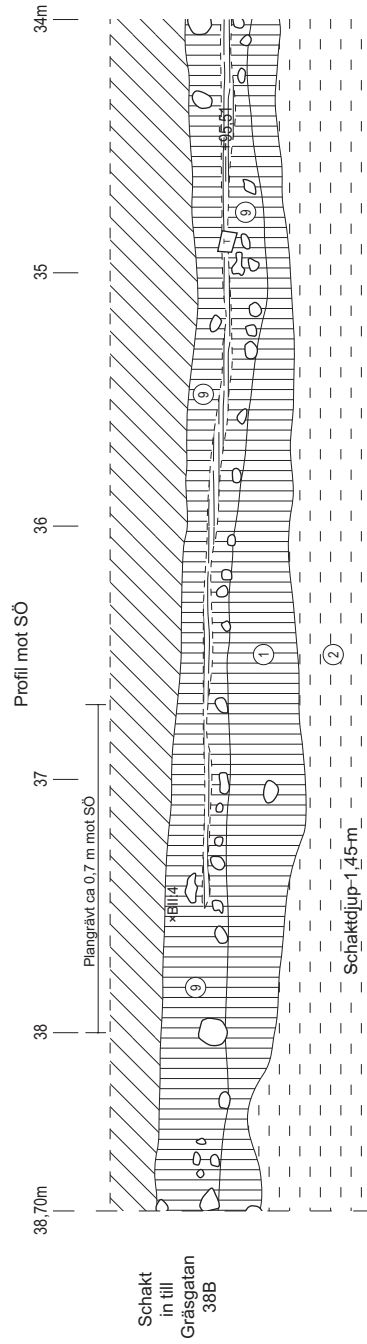
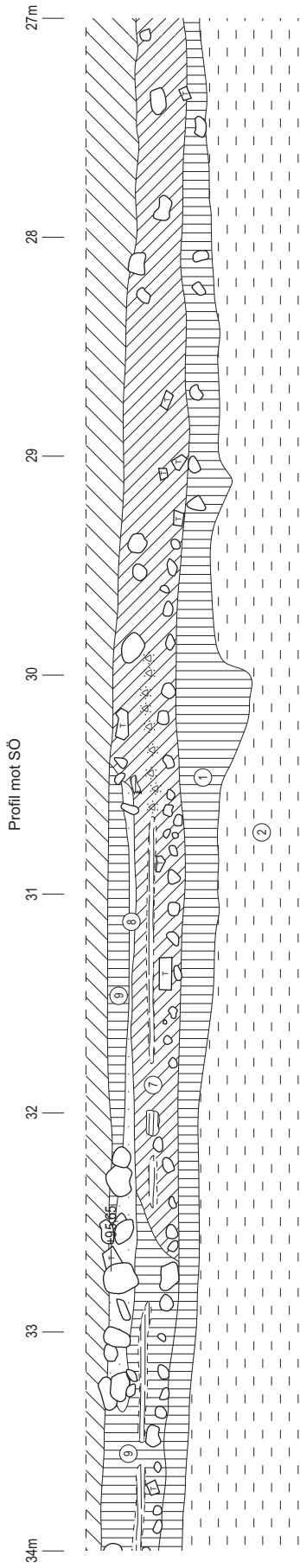
Dnr 294/09

2009-06-15--23 Mats Magnusson

Remritning Lasse Norr

Gräsgatan 36-40

Vadstena stad och kommun, Ög

RAÄ 21

Profiriting, 27-39 m

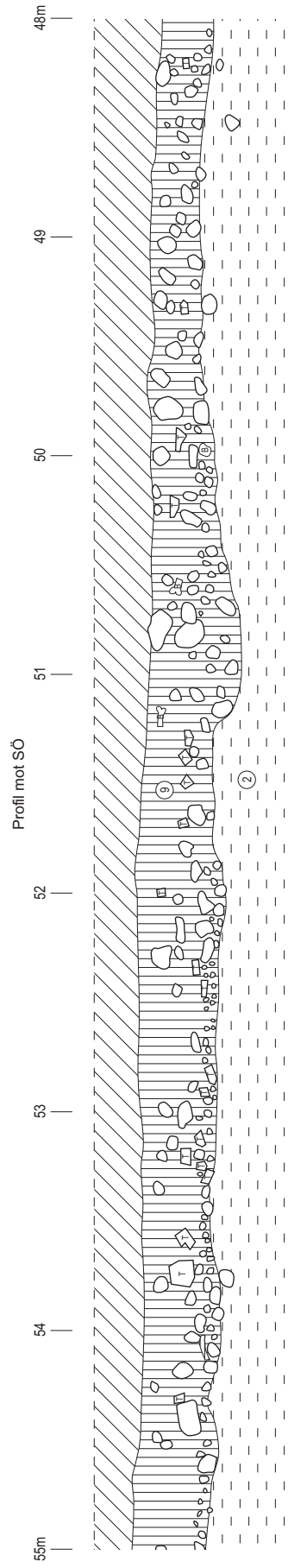
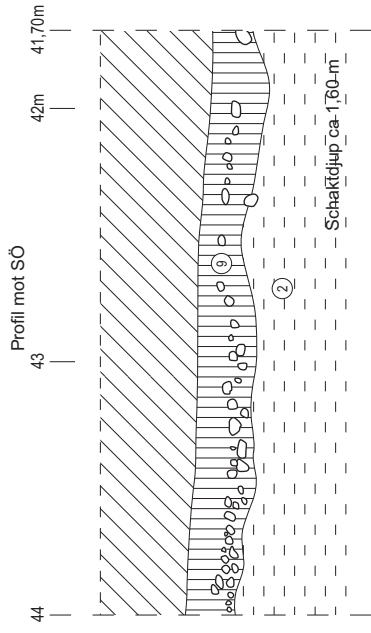
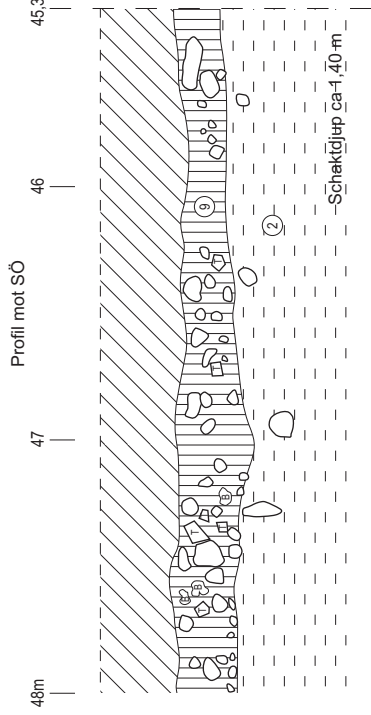
Skala 1:20

Dnr 294/09

2009-06-23--30 Mats Magnusson

Renritning Lasse Norr

Gräsgratan 36-40

Vadstena stad och kommun, Ög

RAÅ 21

Profilirning, 42-55 m

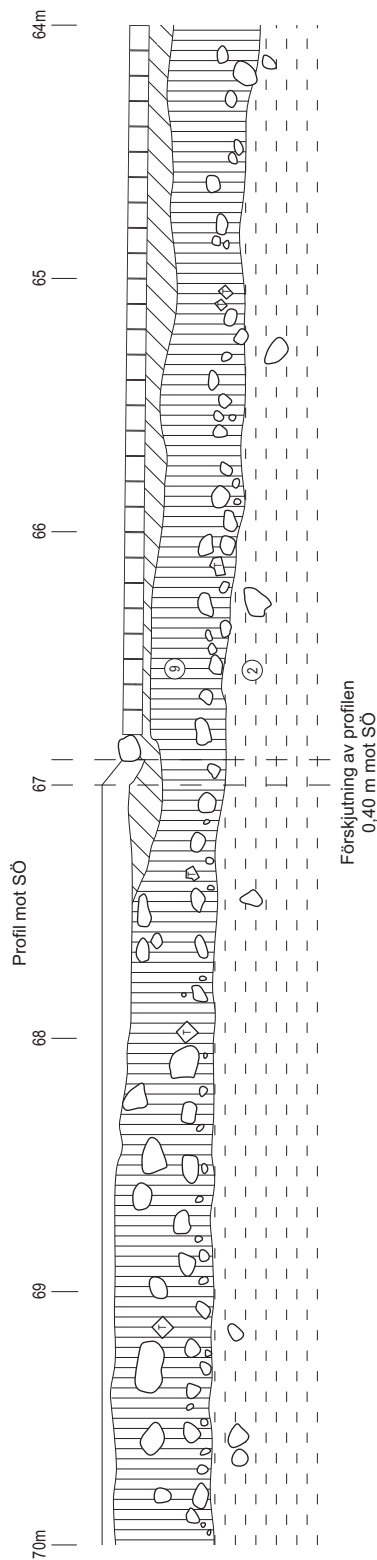
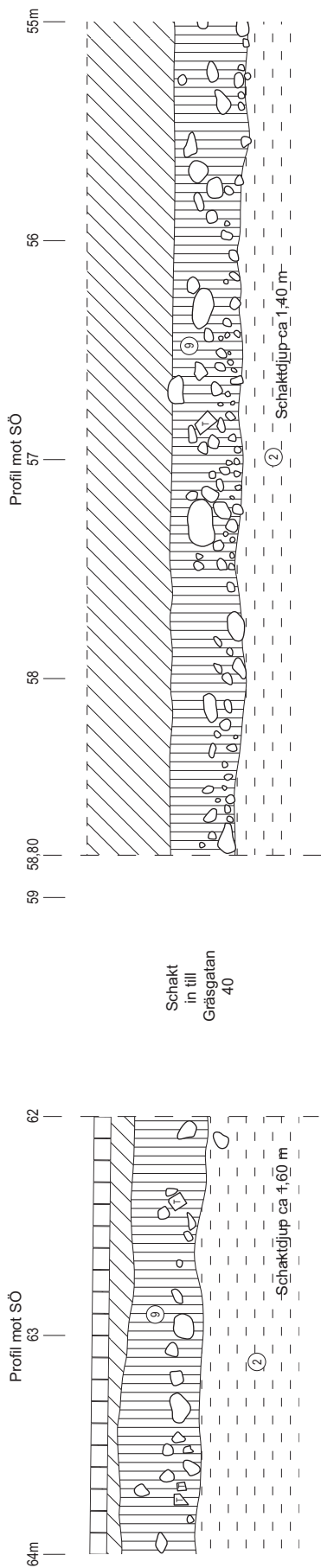
Skala 1:20

Dnr 294/09

2009-06- Mats Magnusson

Renritning Lasse Norr

Gråsgatan 36-40

Vadstena stad och kommun, Ög

RAA 21

Profilirning, 55-70 m

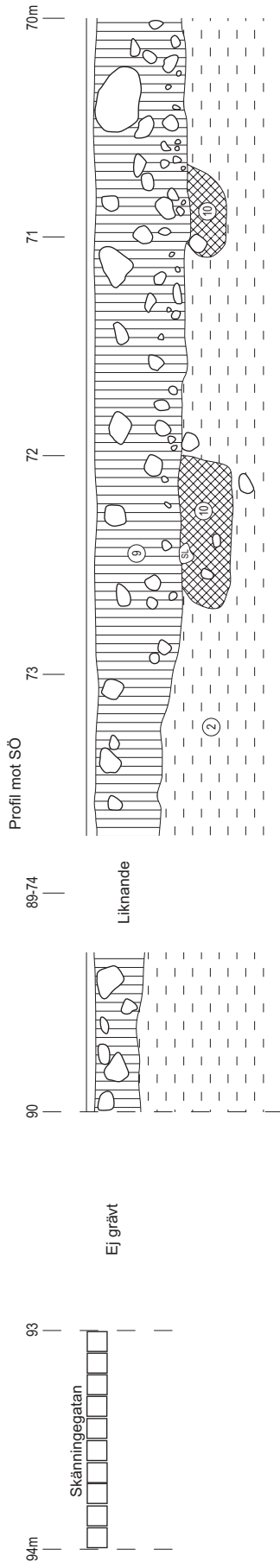
Skala 1:20

Dnr 294/09

2009-07-01 Mats Magnusson

Renritning Lasse Norr

- 1 Kulturlager. Brunrött, lerigt. Innehåller sten 0,05-0,10 m, trä, tegel, ben, järnfragment samt Bli:4 i toppen.
- 2 Undergrund. Beige lera.
- 3 Sandlager. Rödaktig sand.
- 4 Sotlager. Grå, sotig horisont med kol.
- 5 Sandlager. Gulbeige sand.
- 6 Sandlager. Grå, lerig sand.
- 7 Raseringslager. Innehåller tegel, sten (gatubeläggning), kalkbruk, sand och ben.
- 8 Sandlager. Sättsand för gatubeläggning.
- 9 Kulturlager. Brunt, sandblandat. Innehåller tegel, sten och ben.
- 10 Grop med kol och sot. Innehåller sten och slagg.

Gräsgatan 36-40

Vadstena stad och kommun, Ög

RAÅ 21

Profilirning, 70-94 m

Skala 1:20

Dnr 294/09

2009-06-30--07-01 Mats Magnusson

Renritning Lasse Norr

Bilaga 2. Fyndlista

Fynd	Antal	Föremål	Typ	Del	Material	Material	Teknik	Teknik	Längd	Bredd	Höjd	
C4481:01	1	Spik			Järn		Smitt		44			
C4481:02	1	Ten			Järn		Smitt		74	11	7	
C4481:03	1	Nyckel	Bultlåsnyckel		Järn		Smitt		46	12	9	
C4481:04	2	Hästsko		Traktdel	Järn		Smitt					
C4481:05	2	Kärl			BII:4	Vitlera	Drejat					
C4481:06	1	Oidentifierat			Järn	CU-legering			57	12	3	
C4481:07	1	Ben	Animalie		Ben							
C4481:08	1	Tegel			Lera		Slaget					
C4481:09	1	Kärl		Buk	BII:4		Drejat					
C4481:10	1	Kärl	Trebensgryta	Blandat	BII:4		Drejat	Tummat				
C4481:11	1	Kärl	Trebensgryta	Skaft	BII:3		Tummat		16			
C4481:12	2	Kärl		Buk	BII:4		Drejat					
C4481:13	1	Kärl			D-gods		Pressat					
C4481:14	2	Oidentifierat			Järn		Smitt					
C4481:15	1	Slagg			Slagg							
C4481:16	1	Kärl	Trebensgryta	Ben	BII:4		Tummat		93			
C4481:17	1	Slagg			Slagg							
C4481:18	1	Oidentifierat			Bergart				27	22	22	
C4481:19	1	Oidentifierat			Järn		Smitt		69			
C4481:20	3	Kärl		Blandat	BII:4		Drejat					
C4481:21	1	Kärl		Mynning	BII:4		Drejat		48	31	9,5	
C4481:22	1	Kärl	Fat	Kant	BII:4		Drejat		19	16	12	
C4481:23	2	Kärl		Blandat	BII:3		Drejat					
C4481:24	3	Kärl	Blandat	Blandat	BII:4		Drejat					
C4481:25	2	Kärl	Trebensgryta	Blandat	BII:4		Drejat					
C4481:26	1	Kärl		Buk	BII:4	Vitlera	Drejat	Engobe	19	19		
C4481:27	1	Kärl		Buk	BII:3		Drejat		33	23		
C4481:28	1	Oidentifierat							41	33	15	
C4481:29	2	Ben			Ben							
C4481:30	2	Spik			Järn		Smitt					
C4481:31	1	Ten			Järn		Smitt		82	5,5	2	
C4481:32	1	Oidentifierat			Järn		Smitt		80	60	12	
C4481:33	1	Oidentifierat			Kvarts				22	14	12	
C4481:34	1	Kärl	Trebensgryta	Blandat	BII:4		Drejat	Tummat				
C4481:35	1	Tegel	Taktegel		Tegel		Slaget					
C4481:36	3	Slagg			Slagg							
C4481:37	1	Spik			Järn		Smitt		54			
C4481:38	2	Hästkosöm			Järn		Smitt					
C4481:39	10	Ben	Animalie	Blandat	Ben							
C4481:40	3	Ben	Animalie	Blandat	Ben							
C4481:41	2	Tegel			Lera		Slaget					
C4481:42	1	Oidentifierat			Järn		Smitt		58	21	5	
C4481:43	1	Träprov			Trä							

	Diam	Vikt	Fragm	Anmärkning
		3,4	D	I k-lager vid syllsten (NV hörnet av 38A).
		15,9	F	I k-lager vid syllsten (NV hörnet av 38A). Avsmalnande, bredd 11-4 mm, tjocklek 7-2 mm.
		17,1	F	I k-lager vid syllsten (NV hörnet av 38A). Ax och del av stam. Axets diameter 15-16 mm.
		114	F	I k-lager vid syllsten (NV hörnet av 38A). 2 delar av hästskor, 1 med hästkosöm kvar.
		3,7	F	I k-lager vid syllsten (NV hörnet av 38A). Klar glasyr. Spår av vitleredekor på ena fragmentet.
		10,3	F	Vid ca 0 m. Järnten med ev pålagd dekor av tunn CU-legering.
		7,5	F	Vid ca 0 m.
		3,1	F	Vid ca 0 m.
		2,9	F	Vid ca 0 m. Klar glasyr.
		42,3	F, 3	Utanför 38B, i topp k-lager. Klar glasyr. 1 fragment ben, 2 fragment buk.
27		10	F	Mellan 38B och 40, k-lager. Yttersta spetsen av skaftet. Fragmentet uttaget till Lasses refsamling.
		0,9	F	Mellan 38B och 40, k-lager. Klar glasyr. Ena fragmentet spjälkat.
		0,8	F	Mellan 38B och 40, k-lager. Blå dekorlinje. Spjälkat.
		17,1	F	Mellan 38B och 40, k-lager. A: ten, 45x8x4 mm, halvrund profil. B: knivblad? 68 mm långt, bladet 42x20x2 mm, tången 26x12x5 mm.
		30	F	Mellan 38B och 40, k-lager.
		84	F	I k-lager mitt för 38:an. Klar glasyr.
		37,1	F	Grop 1 = järn, grop 2 = glas. Fragmentet ser "tillyxat" ut.
		18,5	K	På gata/i brandlager, norra sidan, schakt vid gång biskopsgård. "Gosesten". Svallad.
5		3,7	D	På gata/i brandlager, norra sidan, schakt vid gång biskopsgård. Verktyg? Ena änden syl-lik, andra mejsel-lik med skarp egg.
		10,6	F	På gata/i brandlager, norra sidan, schakt vid gång biskopsgård. Klar glasyr.
		10,8	F	Utanför 40, i k-lager. Klar glasyr.
		3,6	F	Utanför 40, i k-lager. Grön glasyr.
		67,3	F	Utanför 40, i k-lager. 1 fragment ben, 1 fragment buk.
		107	F	Norra änden av 38A, i k-lager V om schakt. Klar glasyr. 1 fragment fat - kant, 2 fragment trebensgryta - ben och buk.
		107	F	37-38 m, i toppen av k-lager. Klar glasyr. 1 fragment buk, 1 fragment ben?
		1	F	37-38 m, i toppen av k-lager. Spjälkat.
		5,8	F	37-38 m, i toppen av k-lager. Spjälkat.
		16	F	37-38 m, i toppen av k-lager. Rumpkaket? Taktegel?
		65,4	F	37-38 m, i toppen av k-lager.
		52	D	37-38 m, i toppen av k-lager. A: 108 mm, 51 gr. B: 18 mm, 1 gr.
		3,8	F	37-38 m, i toppen av k-lager.
		147	F	37-38 m, i toppen av k-lager. Ena sidan flat, andra profilerad.
		6,5	F	37-38 m, i toppen av k-lager. Kvartskärna?
		24,6	F	Utanför infart till 40, i k-lager. Klar glasyr. 1 fragment mynning, 1 fragment ben.
		168	F	På äldre gata utmed biskopstomten.
		350	F	På äldre gata utmed biskopstomten. Troligen smidesslagg (Räf muntligen).
		9,8	D	På äldre gata utmed biskopstomten.
		9,4	D	På äldre gata utmed biskopstomten. Längd 50 resp 38 mm.
		444	F	På äldre gata utmed biskopstomten.
		115	F	Mellan 38A och 38B, småstensgatu nivå 37-38 m.
		36,7	F	Mellan 38A och 38B, småstensgatu nivå 37-38 m.
		13,1	F	Mellan 38A och 38B, småstensgatu nivå 37-38 m. Kraftigt rostig. Knivblad?
		20	F	Mellan 38A och 38B, småstensgatu nivå 37-38 m.

Östergötlands länsmuseum utförde under juni och juli 2009 en arkeologisk förundersökning, i form av schaktningsövervakning, i samband med byte av VA- och dagvattenledningar på Gräsgatan i Vadstena stad och kommun. Utmed det 93 m långa schaktet påträffades minst tre äldre gatunivåer, en naturlig svacka innehållandes en trolig härd från yngre stenåldern, en yngre syllstensrad längs en tomtgräns och två gropar med kol och slagg daterade till 1400-talet.